

OM ANSKAFFNING AV DIGITALBOX OCH FÖRFARANDEN I FELSITUATIONER

I Finland övergår till enbart digitala televisionssändningar från 31.8.2007. Också därefter kan man se på programmen med sin gamla TV-apparat, bara man skaffar en digitalbox som tilläggsutrustning. Ett annat alternativ är att skaffa en s.k. integrerad TV-mottagare där digitaltekniken finns färdigt inbyggd.

På marknaden finns ett brett utbud digitalboxar av olika modeller och märken. Att finna en lämplig modell kräver att man i viss mån sätter sig in i de olika alternativen och tänker över vilka användningsbehov man själv har. Den här broschyren ger grundläggande upplysningar om val av digitalbox och anvisningar för lösande av problem. Närmare information om alternativ och priser finns i Konsumentverkets och länsstyrelsernas marknadsöversikter och prisjämförelser (www.kuluttajavirasto.fi).

TAG FÖRST REDA PÅ

1. Bor du i ett antenn-, kabel- eller satellithus?

Digitalboxen eller televisionen väljs enligt huruvida televisionssignalen tas emot i hemmet via antenn, kabelnät eller satellit. Man kan höra sig för om saken hos disponenten. På apparaterna har detta märkts ut som följer:

- DVB-T betyder antennmottagning
- DVB-C betyder kabelmottagning
- DVB-S betyder satellitmottagning

2. Är antensystemet i skick?

- Om du bor i ett höghus eller radhusbolag kan du höra dig för hos disponenten om husbolagets digitalberedskap är i skick. Antennerna hos egna hemshus och små radhusbolag kan i allmänhet ta emot digitalsändningar utan ändringsarbeten, men antennens inriktning måste eventuellt ändras. Man kan be om råd av DigiTV Info.
- I kabelhushåll och husbolag behöver ändringsarbeten inte göras.

3. Har TV-apparaten scart-anslutning?

- Digitalboxen kopplas i allmänhet till TV-apparaten med en platt, rektangulär scart-anslutning. De flesta apparater har en sådan anslutning.
- Ifall en sådan inte finns, kan kopplingen göras med en vanlig antennkabel - men då måste man köpa en digitalbox som är försedd med RF-modulator.

DE HUVUDSAKLIGA ALTERNATIVEN

1. Digitalbox med basfunktioner

- Med en digitalbox med basfunktioner kan man titta på avgiftsfria kanaler.
- Programmen kan spelas in med VHS- eller dvd-apparater. Man kan emellertid inte samtidigt spela in en digitalkanal och titta på en annan digitalkanal. Fram till slutet av nästa augusti kan man emellertid spela in en digitalkanal och samtidigt titta på en annan analog kanal, eller tvärtom.
- Priserna på digitalboxar med basfunktioner varierar från 40 euro till 160 euro (oktober 2006).

2. Digitalbox med basfunktioner och kortläsare

- Med digitalboxen kan man om man så önskar titta också på betalkanaler.
- Inspelning sker så som ovan har beskrivits.
- Digitalboxarnas priser varierar från 50 euro till 310 euro (oktober 2006).

3. Digitalbox med inspelningsfunktion

- Digitalboxen har en hårdsdiska på vilken program kan spelas in. Separat VHS- eller dvd-apparat behövs inte för inspelningen.
- Storleken för digitalboxarnas hårdsdiskor varierar. Ju större skivutrymme, desto dyrare är apparaten. Till exempel på en 80 Gb (gigabits) hårdsdiska ryms ca 30-40 timmar program och på en 200 Gb hårdsdiska ca 100 timmar.

- Digitalboxarna har i allmänhet också två mottagare så att man med dem samtidigt kan titta på en kanal och spela in en annan. Med en del apparater kan man med två mottagare spela in två kanaler och titta på en tredje.
- Digitalboxarna kan också ha en s.k. pausinspelningsfunktion, vilket betyder att man kan avbryta tittandet på programmet och fortsätta att titta på det vid ett senare tillfälle.
- Digitalboxarna med inspelningsfunktion har i allmänhet kortläsare så att man med dem om man så önskar också kan titta på avgiftsbelagda program.
- Priserna på digitalboxar med inspelningsfunktion varierar från 190 euro till 750 euro (oktober 2006).

BRA ATT VETA FÖRE KÖPBESLUTET

Öppet köp

- Ifall det är tveksamt om digitalboxen kommer att fungera hemma, lönar det sig att fråga försäljaren om utbytes- eller återlämningsrätt eller om möjligheten till öppet köp.
- Vid öppet köp kan kunden prova apparaten hemma. Om digitalboxen inte är lämplig, kan kunden återlämna den till affären före fastställt datum och få pengarna tillbaka. Ifall säljaren går med på öppet köp, lönar det sig att klart anteckna återlämningsdatum och andra villkor i inköpskvittot.

Uppdatering

- Uppdateringsmöjlighet är en viktig egenskap hos digitalboxen. Det är å ena sidan ett sätt att reparera och underhålla apparatens programvara, men också ett sätt att förse den med nya funktioner. Det lönar sig att klargöra sättet för uppdatering med försäljaren innan köpet ingås.
- Digitalboxarna behöver emellertid inte uppdateras hela tiden. Det lönar sig ändå alltid att ta emot de uppdateringar som kommer via sändningsnätet.
 - Apparatillverkarna kan erbjuda allmänna uppdateringar för alla när nya egenskaper för apparatens programvara kommer till eller när en ny version av programvaran finns tillgänglig. De viktigaste uppdateringarna sänds ofta via antenn- eller kabelnätet. De flesta modeller meddelar då automatiskt åt tittaren att uppdaterad programvara finns att få och begär om tillstånd att installera uppdateringen. Användaren behöver bara samtycka till begäran. På marknaden finns också alltjämt apparater som för att uppdateras förutsätter att användaren själv ber apparaten att söka efter uppdatering i signalen.
 - Uppdateringen av programvaran sänds i sändningsnätet en viss tid, varefter den avlägsnas.

Uppdateringarna kan emellertid i allmänhet fås fortgående också på importörens webbsidor. Vid behov kan man också be försäljaren av apparaterna om mera information.

- Uppdateringen kan också göras hos en serviceaffär eller med förmedling av internet. Ibland förutsätter uppdateringen att konsumenten till sitt förfogande har en egen dator som är försedd med datakommunikationsförbindelse och RS-232-serieport. Försäljaren bör då ha berättat om denna särskilda förutsättning senast i samband med försäljningen. Ifall så inte har skett och konsumenten inte har dator när ett nödvändigt behov av att uppdatera apparaten visar sig, bör säljaren svara för uppdateringen ifall den är av avgörande betydelse för apparatens funktion.
- Uppdateringar kan erbjudas åt alla p.g.a. stora tekniska förändringar som anknyter till exempelvis sändningsstandarderna. Sådana situationer är numera sällsynta och är för närvarande inte att vänta.
- Ifall uppdateringen måste göras för att reparera ett fel i en enskild apparat, svarar säljaren för kostnaderna. Då sker reparationen inte hemma via sändningsnätet, utan apparaten måste föras till säljaren eller en serviceaffär.
- Säljaren svarar för uppdateringen och dess kostnader när uppdateringen är av avgörande betydelse för apparatens funktion. Däremot hör till säljarens ansvar inte nödvändigtvis till exempel en uppdatering enligt den senaste programversionen, ifall apparaten är användbar också utan uppdatering och ifall med uppdateringarna endast utökas eller förbättras apparatens egenskaper. Skyldigheten att svara för kostnaderna beror emellertid på vad som har utlovats i samband med försäljningen av digitalboxen.
- Med uppdateringar av programvaran kan en vanlig digitalbox med basfunktioner inte förse med inspelningsfunktion. Inte heller kan man med uppdateringar inverka på en svag sändningssignal, som kan vara orsaken till störningar i bilden eller ljudet. Programvaran behöver inte uppdateras när nya kanaler kommer till i sändningsnätets utbud; det räcker då med att låta mottagaren göra en ny kanalsökning.

Nordig- och Cable Ready modeller

- Dessa märkningar kan finnas på en del digitalboxar. De berättar att apparaterna uppfyller de samnordiska tekniska kvalitetsrekommendationerna och fungerar i de nät som är i användning hos oss.
- Tillverkarna och importörerna beslutar själva om de vill skaffa sig rätten att använda märkningen på sin apparat. För närvarande har bara en liten del av de apparater som finns på marknaden testats. Att märket saknas betyder inte att apparaten skulle vara dålig.

MHP-beredskap

- På marknaden finns ett visst antal närmast för antennhushåll lämpade MHP-boxar, med vilka man kan utnyttja s.k. tilläggstjänster. Utbudet av sådana är emellertid åtminstone tills vidare tämligen litet.

DIGITALTELEVISIONENS EGENSKAPER

Att titta på avgiftsfria program

- Med alla digitalboxar kan man titta på alla YLEs kanaler samt på MTV3:s och Fyrans avgiftsfria kanaler. Dessutom har kabeltelevisionbolagen erbjudit sina kunder också en del andra kanaler avgiftsfritt; kabeltelevisionbolagen beslutar själva om utbudet och variationer i urvalet kan förekomma.

Att titta på avgiftsbelagda program

- För att titta på avgiftsbelagda program behövs
 - en digitalbox med kortläsare (kortplats)
 - ett kort som köps från det företag som säljer tilläggskanalerna
 - ett avtal om exempelvis ett kanalpaket, varvid rätten att titta på kanalerna programmeras in på kortet (kortet upphäver då den kryptering som annars hindrar kanalerna från att synas)
- Kabelhushåll kan köpa rätten att titta på de kanaler som den egna kabeltelevisionoperatören erbjuder.
- Antennhushåll kan köpa tittarrätterna direkt från betaltelevisionbolagen.
- Bolagen har i allmänhet sammanställt flera kanaler i paket, så det är inte alltid möjligt att köpa rätten att titta på en enskild kanal. Paketerna har olika priser som varierar från ca 9 euro till 30 euro per månad. Förutom månadsavgiften skall för kortet betalas en årsavgift som varierar från ca 20 euro till 30 euro per år.

Inspelning

- Till alla digitalboxar kan kopplas en gammal VHS-bandspelare eller dvd-apparat. Ifall digitalboxen har endast en mottagare, kan man inte samtidigt titta på en annan digitalkanal än den som man spelar in. Anvisningar för installeringen finns bl.a. på adressen www.digitelkkari.fi.
- Boxarna med inspelningsfunktion har en hårddiskiva på vilken programmen spelas in. Inspelningen kan programmeras på förhand med ett urverk. TV-apparaten kan därefter stängas av, men i digitalboxen måste i allmänhet strömmen lämnas på. Ifall tidsinställningen görs med hjälp av en programguide, börjar och avslutas inspelningen vid de tidpunkter som nämns i guiden. Eftersom programmen ofta är något försenade jämfört med vad som har meddelats, lönar det sig att lägga några extra minuter till inspelningstiden.

Textning

- YLE använder i sina sändningar s.k. dynamisk textning (DVB-textning). Bilden och texten sänds som separata signaler och digitalboxen kombinerar dem. Emellanåt förekommer vid kombinerandet en viss fördröjning innan texten börjar synas eller kommer på plats. Detta innebär inte ännu att det är fel på digitalboxen. Om däremot texterna inte syns alls, har digitalboxen ett fel som säljaren måste rätta till.
- Dynamisk textning möjliggör nya användningssätt. Tittaren kan välja att lämna bort textningen och ibland erbjuds textning på flera språk.
- Den möjliggör också textning som ljud, vilket är till nytta för synskadade och personer med svag syn. YLE har placerat den här tjänsten på den sällan utnyttjade ljudkanalen för holländska. När man väljer holländska som språk, kan man lyssna på den finska textningen som syntetiskt tal.
- Hörselskadade åter har nytta av möjligheten att få finskspråkig textning till vissa finskspråkiga program.

OM DIGITALBOXEN INTE FUNGERAR ELLER DET FÖREKOMMER STÖRNINGAR I FUNKTIONEN

Felet kan bero på en defekt hos digitalboxen eller på någon annan funktionsstörning. Till exempel följande störningar beror inte på fel eller brister hos digitalboxen: bilden splittras emellanåt upp som mosaikbild bildkvaliteten är dålig alla kanaler syns inte

1. Tag först reda på om felet kan bero på

- att programvaran har låst sig, varvid det vanligen hjälper att stänga av apparaten och starta den på nytt
- felaktig installering
- felaktig antenkabel eller anslutning
- mottagningsförhållandena; ifall samma problem tidvis förekommer i bildkvaliteten, t.ex. störningar i bilden, står felet sannolikt att finna i mottagningsförhållandena. Eftersom signalen påverkas av t.ex. terrängformationen och väderförhållandena, kan felet visa sig först efter en årstidsväxling.
- antennens inriktning; de flesta digitalboxar har en mätare för signalstyrkan. Om signalens styrka är under 70 %, är det skäl att misstänka att antennen är fel riktad. Inriktningen kan man ändra också själv.
- bristande funktion hos fastighetens interna centralantennät.

Hjälp och råd för identifiering och rättande av fel ger DigiTV Info (tel. 0306 344 488 / info@digitv.fi).

2. Om du inte får en sannolik förklaring till felet av DigiTV Info, tag kontakt med affären som sålt digitalboxen.

Säljaren svarar för att rätta till felsituationer som avses i konsumentskyddslagen. Säljaren har ansvar för till exempel följande fel:

- ett tillverkningsfel yppar sig i digitalboxen
- den lämpar sig inte för att användas så som avsett
- den motsvarar inte den information som på förhand har getts om den
- om den inte har getts tillräckliga installerings- och bruksanvisningar på finska eller svenska
- textningarna på YLEs kanaler fungerar inte
- digitalboxen synkroniserar inte bilden och ljudet
- digitalboxens bruksålder vid normal användning blir kortare än vad man kan anta enligt normal bedömning. En digitalbox borde hålla i flera år om inte de tekniska systemen förändras väsentligt.
- digitalboxen kan inte användas, emedan den inte kan uppdateras. För att digitalboxen skall vara funktionsduglig under hela dess bruksålder bör dess programvara vid behov kunna uppdateras. Möjligheten till uppdatering är därför en väsentlig egenskap hos de digitalboxar som för närvarande finns till salu. Om den saknas bör säljaren gottgöra detta.

GOTTGÖRANDE AV FEL SOM ÄR PÅ SÄLJARENS ANSVAR

Säljaren har i första hand ansvaret för att fel rättas till. Säljaren kan således inte till exempel förplikta dig att ta kontakt med importören eller beordra dig att avtala om reparationen med importören och garantiservicen.

1. De alternativ som i främsta rummet kommer i fråga vid gottgörande av felsituationer är att digitalboxen repareras eller byts ut mot en felfri. Säljaren har alltid rätt att försöka reparera felet, om det kan göras inom rimlig tid och så att det inte leder till kostnader för dig. Om dessa åtgärder inte är ändamålsenliga, kan du kräva nedsättning av priset eller att köpet hävs.
2. Du kan i felsituationer vända dig till säljaren också när du har fått din digitalbox som på köpet-vara. Säljaren svarar för en digitalbox som han har gett på köpet, även om digitalboxar inte skulle höra till affärens normala varusortiment.
3. Ifall garanti har getts för produkten, är det en tilläggsförmån som inte minskar eller undanröjer säljarens ansvar för fel efter garantitidens utgång.
4. För att utreda felet kan säljaren be dig att föra digitalboxen för kontroll antingen till butiken eller serviceaffären. Om det innebär särskilt besvär för dig att

föra apparaten till serviceaffären, kan du föra den till säljaren.

5. Om apparaten fungerar normalt i butiken, kan säljaren ge dig en apparat av annat märke för utprovning hemma. Ifall inte den heller fungerar hemma hos dig, kan säljaren ge dig anvisningar om hur du själv kan försöka ta reda på orsaken till funktionsfelet. Felet kan bero till exempel på att antennen har installerats felaktigt. Ifall antenninstalleringen har gjorts illa eller bristfälligt, skall den affär som har gjort installeringen rätta till bristerna.
6. Om du inte når överenskommelse i saken med säljaren, ta kontakt med konsumentrådgivaren i din hemkommun. Konsumentrådgivaren kan bedöma om det är fråga om ett fel som avses i konsumentskyddslagen och vilken en skälig gottgörelse skulle vara. Oklara situationer avgörs i sista hand av Konsumentklagonämnden.

YTTERLIGARE INFORMATION

DigiTV Info

webbsidor www.digitv.fi, e-post info@digitv.fi, telefon 0306 344 488 Frågor besvaras alla dagar kl. 9-21, telefonavgifter från trådtelefon 8,21 cent/samtal + 1,16 cent/min, från mobiltelefon 29,7 cent/min

www.digitelkkari.fi

Grundläggande information och nyheter om övergången till digitaleran.

Konsumentrådgivning

Personlig information om förfarandet i felsituationer vid köp av digitalbox får du av konsumentrådgivaren i din hemkommun.

Konsumentinformation

www.kuluttajavirasto.fi

- marknadsöversikter och prisjämförelser
- minneslistor för köpare och säljare
- information om garanti och ansvar för fel

Digi-tv-ordlista

www.tsk.fi > Julkaisut > Sanastokeskuksen sanastosarja (TSK-serien)

Ytterligare information finns också på de webbsidor som upprätthålls av Kommunikationsministeriet, Kommunikationsverket, televisionsbolagen, Kabeltelevisionförbundet, de lokala kabeltelevisionoperatörerna och Digita.